E11/48

ក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិកម្ពុជា
#១២ ផ្លូវ២៨២ ភ្នំពេញ កម្ពុជា

ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា

ដាក់ជូនទៅ: អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
លេខសំណុំរឿង: 002/19-09-2007-ECCC/PTC
កាលបរិច្ឆេទដាក់ជូន: ថ្ងៃទី០៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨
អ្នកដាក់ពាក្យបណ្ដឹង: មេធាវីរបស់ភាគីបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី
ភាសាដើម: ភាសាអង់គ្លេស
ប្រភេទឯកសារ: សាធារណៈ

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de reception): 19 / 03 / 2008
ម៉ោង (Time/Heure): 15h50 PM
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CHEA Kosal

សារណាច្បាប់

សារណារួមតបទៅនឹងសារណារបស់មេធាវីការពារក្ដី សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសារណាសាធារណៈ:ទាក់ទងនឹងការចូលរួមពីភាគីបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន

រៀបចំឡើងដោយ:
មេធាវីរបស់ភាគីបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី
មេធាវី ហុង គីមសួន
មេធាវី យុង ផានិត
មេធាវី ឡោ ជុនធី
មេធាវី នី ចាន់ឌី

ផ្ញើរជូន:
ចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ចៅក្រម ប្រាក់ គឹមសាន
ចៅក្រម រ៉ូវ៉ាន់ ដោននីង
ចៅក្រម ន័យ ថុល
ចៅក្រម ខាទីនខា ឡាហ៊ូស
ចៅក្រម ហួត វុទ្ធី
ចៅក្រម ប៉ែន ពេជ សាលី

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 19 / 03 / 2008
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CHEA Kosal

Original EN: 00165921-00165930

C11/48

មេធាវីការពារក្តី

សហមេធាវីរបស់នួន ជា

មេធាវី ស៊ុន អារុណ

មេធាវី Michiel Pestman

មេធាវី Victor Koppe

សហមេធាវីរបស់អៀងសារី

មេធាវី អាង ឧត្តម

មេធាវី Michael Karnavas

សហមេធាវី និងទីប្រឹក្សាច្បាប់របស់អៀងធីរិទ្ធ

មេធាវី Phat Pouvseang

ទីប្រឹក្សាច្បាប់ Diana Ellis QC

សហមេធាវីរបស់លោក ខៀវ សំផន

មេធាវី សាយ បូរី

មេធាវី Jacques Vergès

សហព្រះរាជអាជ្ញា

ព្រះរាជអាជ្ញា ជា លាង

ព្រះរាជអាជ្ញា រ៉ូប៊ឺត ពេទីត

I. ប្រវត្តិនីតិវិធី

1. ផ្អែកលើវិធាន២៣នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អ.វ.ត.ក ជនរងគ្រោះត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ជាភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿងក្តីប្រឆាំងនឹង នួន ជា នៅថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ ហើយទទួលបានសេចក្តីជូនដំណឹងនេះនៅថ្ងៃសុក្រ ទី១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨។ ដោយសារខ្វះពេលវេលា[1] ក្រឡាបញ្ជីពុំបានជូនដំណឹងដល់តំណាងផ្នែកច្បាប់ អំពីសវនាការនៅថ្ងៃច័ន្ទ ទី៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ទេ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះពុំបានអញ្ជើញតំណាងផ្នែកច្បាប់នៃភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឱ្យដាក់សារណា ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនត្រូវចោទ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ទេ[2] ពីព្រោះតំណាងផ្នែកច្បាប់ទាំងនោះពុំទាន់ត្រូវបានទទួលការតែងតាំងជាមេធាវីរបស់ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅឡើយ ហើយគេក៏ពុំបានស្នើសុំឱ្យតំណាងផ្នែកច្បាប់ទាំងនោះដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ចាប់តាំងពីខ្លួនបានទទួលការតែងតាំងនៅថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨។
2. អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានបើកសវនាការនៅថ្ងៃទី៧-៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលធ្វើឡើងដោយសហមេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទ ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។
3. នៅឯសវនាការ និងក្នុងសារណារបស់ខ្លួន មេធាវីបានជំទាស់ថា ការចូលរួមពីភាគីរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន នឹងរំលោភសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។ គេជំទាស់ថា ភាគីរដ្ឋប្បវេណីពុំបានដាក់សារណារបស់ខ្លួនជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ព្រមទាំងពុំបានបង្ហាញពីផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ក្នុងការចូលរួមនៅដំណាក់កាលនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ។ លើសពីនេះទៅទៀត មេធាវីជំទាស់ថា វិធាន២៣នៃវិធានផ្ទៃក្នុងមិនផ្តល់សិទ្ធិដល់ភាគីរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនទេ។ ពួកគេបាន

---

[1] នៅពេលនោះ អង្គភាពជនរងគ្រោះ មិនអាចជួយអ្វីដោយប្រសិទ្ធភាពដល់ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងលក្ខណៈសមស្របណាមួយ បាននៅឡើយ ហើយក៏មិនអាចផ្តល់នូវតំណាងផ្នែកច្បាប់ឱ្យភាគីដើម្បីបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានដែរ។ មូលនិធិសម្រាប់តំណាងផ្នែកច្បាប់នៃភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្រីក្រ - ផ្ទុយទៅនឹងមេធាវីការពារក្តី - គេពុំអាចដឹងជាមុនបានទេ នៅក្នុងថវិការបស់អ.វ.ត.ក។

[2] សូមអានសារណារបស់មេធាវីការពារក្តី កថាខណ្ឌ៥។

និយាយដល់សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះឧទ្ធរណ៍ នៅចំពោះមុខតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ (“ICC”) ក្នុងសំណុំរឿងក្ដី *ព្រះរាជអាជ្ញា ទល់នឹង Thomas Lubanga Dyilo* ថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៧។

4. អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្ដីជូនដំណឹងមួយនៅថ្ងៃទី១២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ ហើយបានស្នើសុំភាគីរដ្ឋប្បវេណីដាក់សារណាអំពីបញ្ហានៃការចូលរួម ពីភាគីរដ្ឋប្បវេណីក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន និងបានស្នើសុំឱ្យ*អ្នកធ្វើសារណា* ថ្លឹងថ្លែងបញ្ហាតុល្យភាពរវាងសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទ ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ និងសិទ្ធិរបស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងបរិបទវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អ.វ.ត.ក រហូតដល់ថ្ងៃទី២២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨។ ភាគីទាំងឡាយមានឱកាសក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងសារណានានារហូត ដល់ថ្ងៃទី០៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨។

5. តំណាងផ្នែកច្បាប់ដាក់ជូនសារណារួមមួយឆ្លើយតប ជាពិសេសទៅនឹងសារណារបស់មេធាវីការពារក្ដី សហព្រះរាជអាជ្ញា និងអ្នកធ្វើសារណាសាធារណៈ Anne Heindel និង Christoph Safferling។

II. ប្រភពច្បាប់

6. អនុលោមតាមច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើតអ.វ.ត.ក[3] ក្នុងមាត្រា២០(ថ្មី) និងមាត្រា២២(ថ្មី) និងមាត្រា១២ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង[4] ច្បាប់ដែលអាចអនុវត្តបានគឺច្បាប់ជាតិរបស់កម្ពុជា។ ប្រសិនបើនីតិវិធីជាធរមានទាំងនេះមិនអាចដោះស្រាយបញ្ហាពិសេសណាមួយបាន ឬប្រសិនបើមានភាពមិនប្រក្រតីទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តរបស់ខ្លួន ឬប្រសិនបើមានបញ្ហាណាមួយទាក់ទងនឹងភាពសមស្របជាមួយបទដ្ឋានអន្តរជាតិ គេអាចស្វែងរកការណែនាំក្នុងបទដ្ឋាននីតិវិធីដែលបានបង្កើតឡើងក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ។ វិធានផ្ទៃក្នុងជាអ្នកបង្រួបបង្រួមនីតិវិធីដែលអាចអនុវត្តបានរបស់កម្ពុជា នៅចំពោះមុខអ.វ.ត.ក[5]។

---

[3] ច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើតអ.វ.ត.ក ដែលបានធ្វើការកែប្រែនៅថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ (NS/SRK/1004/006)

[4] កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្ដីក្រោមច្បាប់កម្ពុជាចំពោះឧក្រិដ្ឋទាំងឡាយ ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងរយៈកាលរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៣។

[5] សូមអានបុព្វកថានៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

7. ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាមានភាពច្បាស់លាស់ មិនស្រពិចស្រពិល ទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ ទាក់ទងនឹងបញ្ហាពិសេសណាមួយដែលកំពុងចោទលើកឡើងហើយស៊ីគ្នាជាមួយបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាមានអាទិភាពលើវិធានផ្ទៃក្នុង។

8. ដូច្នេះ ទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលបានលើកឡើងអំពី:

(១) ការចូលរួមពីភាគីរដ្ឋប្បវេណី

(២) ផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់របស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណីក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

(៣) ការកំហិតដែនកំណត់នៃការចូលរួមពីភាគីរដ្ឋប្បវេណី

ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាគឺជាប្រភពទីមួយ ក្នុងការផ្តល់ចំលើយអំពីលក្ខណ:នៃសិទ្ធិរបស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណី និងការអនុវត្តនៅចំពោះអ.វ.ត.ក។

ប្រសិនបើ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ស្របគ្នាជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌនានាដូចបាននិយាយខាងលើ (*ចូរមើលកថាខណ្ឌ៦*) វាជាច្បាប់ដែលអាចអនុវត្តបាន (lex specialis)។ ក្នុងករណីមានលក្ខណ:ផ្ទុយគ្នារវាងវិធានផ្ទៃក្នុង និងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជានោះ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាគឺជាច្បាប់អាចចងបាន។

III. ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា និងការចូលរួមពីភាគីរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសវនាការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួន

9. មេធាវីនិយាយថា[6] យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ការចូលរួមបែបនេះក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍គឺ "*ត្រូវហាមឃាត់ជាដាច់ខាត* "។ មេធាវីនិយាយយោងដល់មាត្រា២នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ហើយជំទាស់ថា "*បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌគឺជាបណ្តឹងដាច់ដោយឡែកពីគ្នា បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានបំណងទាមទារសំណង និងសំណងខូចខាត ហើយបណ្តឹងអាជ្ញារបស់ព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងប្រយោជន៍ទូទៅ*"។ ហេតុដូច្នេះ មេធាវីយល់ឃើញថា ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាអនុញ្ញាតឱ្យបានតែ "*បណ្តឹងសុំតាំងខ្លួនជាភាគីរដ្ឋប្បវេណី* " មានទិសដៅតែចំពោះសំណង និងលទ្ធភាពនៃការចូលរួមបន្ទាប់ពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌមួយបានប្រកាសថា ជនជាប់ចោទមានពិរុទ្ធ។

---

[6] សូមអានកថាខណ្ឌ២ ៨ ១០ នៃសារណារបស់មេធាវី។

10. លើសពីនេះទៅទៀត មេធាវីបន្តថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនដែលកំពុងរងចាំការសម្រេចនោះត្រូវរក្សាទុកសម្រាប់ព្រះរាជអាជ្ញានិងជនជាប់ចោទ មិនមែនសម្រាប់ភាគីរដ្ឋប្បវេណីទេ។ ពីព្រោះការចូលរួមពីភាគីរដ្ឋប្បវេណីពុំមាននិយាយក្នុងសវនាការតទល់គ្នា[7] ទាក់ទងនឹងការចេញដីកាឃុំខ្លួនទេ មេធាវីជំទាស់ថា ការចូលរួមពីភាគីរដ្ឋប្បវេណីពុំត្រូវគេអនុញ្ញាតឱ្យក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលកំពុងរងចាំការសម្រេចទេ យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា។

11. មេធាវីត្រូវតែបរាជ័យក្នុងអំណះអំណាងទាំងនេះ។

ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា[8] ចែងក្នុងមាត្រា៥ដូចខាងក្រោម:

> *"បង្កើតឱមានសកម្មភាពបណ្តឹងអាជ្ញាធ្វើឡើងដោយជនរងគ្រោះ*
> *ជនរងគ្រោះនៃអំពើឧក្រិដ្ឋ ឬបទល្មើសមជ្ឈិម អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងក្នុងឋានៈជាដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីទៅចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។ បណ្តឹងក្នុងនាមដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាការដាក់បណ្តឹងអាជ្ញាជូនដល់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នៅក្នុងស្ថានភាពផ្សេងៗដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៣៩(...) និង១៤០(...)"។*

បើទោះជាអនុញ្ញាតិឱ្យជនរងគ្រោះធ្វើ "បណ្តឹងអាជ្ញា" និងចូលរួមជាភាគីរដ្ឋប្បវេណីបានក៏ដោយ ក៏វាបង្ហាញច្បាស់ថា ភាគីរដ្ឋប្បវេណីមិនត្រឹមតែឋិតក្នុងតួនាទីសកម្មមួយក្នុង "បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី" ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងអាចឋិតនៅក្នុង "បណ្តឹងអាជ្ញា" បានផងដែរ។ ហេតុដូច្នេះមិនថាឡើយ ព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើ "បណ្តឹងអាជ្ញា" ឬជនរងគ្រោះធ្វើទេ ក៏គេអនុញ្ញាតិឱ្យជនរងគ្រោះចូលរួម "បណ្តឹងអាជ្ញា" ជាភាគីបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែរ។

12. ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា[9] ពិពណ៌នាអំពីដំណើរការប្រព្រឹត្តជាទូទៅនៃសវនាការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅចំពោះមុខអង្គសភាស៊ើបអង្កេត *"La chambre d'instruction"* ដែលដំណើរការនេះដូចគ្នានឹងអង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅចំពោះមុខអ.វ.ត.ក។ ក្នុងកិច្ចដំណើរការសវនាការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ គ្មានភាពខុសគ្នារវាងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលស្នើឡើងដោយភាគីរដ្ឋប្បវេណីឬមេធាវីចុងចោទទេ។

---

[7] សូមអានមាត្រា២០៦ ២៦៦-២៦៨។

[8] ដកស្រង់បន្ថែមជាភាសាបារាំង។

[9] សូមអានមាត្រា ២៥៧-២៦៥ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា

មាត្រា២៥៨ ចែងថា:

"ដីកាជូនដំណឹងត្រូវបញ្ជូនទៅឱជនត្រូវចោទកំពុងជាប់ឃុំ ដូចតទៅ ដីកាជូនដំណឹងត្រូវបញ្ជូនទៅឱជនត្រូវចោទនៅក្រៅឃុំ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងទៅឱមេធាវី ដូចតទៅ

មាត្រា២៥៩ ចែងដូចខាងក្រោម:

"...អគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍និងមេធាវីការពារក្តីអាចពិគ្រោះលើសំណុំរឿង រហូតដល់ពេលបើកសវនាការ។

*អគ្គរដ្ឋអាជ្ញា **ត្រូវ**[10]ដាក់ជូនក្រឡាបញ្ជីនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរយ៉ាងយូរបំផុតរហូតដល់មុនពេលបើកសវនាការមួយថ្ងៃ។*

*ភាគីនានា និងមេធាវីការពារក្តី **អាច**[11]ដាក់សារណារបស់គេជូនដល់ក្រឡាបញ្ជី។(...) ភាគីនានានិងមេធាវីការពារក្តីត្រូវបានអនុញ្ញាតឱបង្ហាញសារណារបស់ខ្លួនរហូតដល់ពេលចាប់ផ្តើមបើកសវនាការ"។*

មាត្រា២៦០ ចែងថា:

"តាមរយៈរបាយការណ៏របស់ប្រធានអង្គចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអគ្គរដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ និងមេធាវីធ្វើការសន្និដ្ឋានសង្ខេប(...)"។

យោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា[12] បញ្ជាក់ថា[13] អង្គសភាស៊ើបអង្កេតមានសមត្ថកិច្ចលើរាល់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងអស់ក្នុងដំណាក់កាលដំបូង (ហើយមានទំនាក់ទំនងគ្នាជាមួយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ) និងជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទសវនាការដល់ភាគីទាំងឡាយ និងមេធាវីរបស់ពួកគេ។ លើសពីនេះទៀត ត្រូវកត់សំគាល់ថា *ភាគីទាំងឡាយ និងមេធាវី* អាចដាក់សេចក្តីថ្លែងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៅចំពោះមុខសវនាការ ហើយអាចធ្វើសេចក្តីថ្លែងដោយផ្ទាល់មាត់ក្នុងអំឡុងពេលសវនាការបាន។

---

[10] មានបញ្ជាក់បន្ថែម

[11] សូមអានចំណុចទី៨ខាងលើ

[12] សូមអានមាត្រា២៥៧នៃក្រមនិតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

[13] សូមអានមាត្រា២៥៨

13. មាត្រាពាក់ព័ន្ធ៥ និង២៥៨-២៦០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ជាមាត្រាដែលចែងយ៉ាងច្បាស់ មិនស្រពិចស្រពិលទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ គ្មានភាពផ្ទុយគ្នា និងស៊ីសង្វាក់គ្នានឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិ។ មាត្រាទាំងអស់នេះបំពេញលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ ដែលបានលើកឡើងផ្នែកខាងដើម[14]។ ដូចនេះ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាប្រើប្រាស់ និងបញ្ជាក់សិទ្ធិក្នុងការចូលរួមរបស់រដ្ឋប្បវេណី និងតំណាងផ្នែកច្បាប់របស់ខ្លួន នៅក្នុងបញ្ហាកំពុងលើកឡើង។ លើសពីនេះទៀត ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាគោរពសិទ្ធិពេញលេញរបស់ជនត្រូវចោទ និងការចូលរួមរបស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាទូទៅ និងដូចគ្នានេះដែរ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនមិនរំលោភសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទទេ[15]។ ហេតុដូចនេះ នៅពេល ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាអាចយកមកប្រើប្រាស់បាន គេមិនចាំបាច់យកវិធានផ្ទៃក្នុង[16] និងការអនុវត្តអន្តរជាតិមកការពិភាក្សាលើបញ្ហាកំពុងរងចាំការដោះស្រាយនោះទេ។

14. លើសពីនេះទៀត ផ្ទុយទៅនឹងទស្សនរបស់មេធាវី នៅកម្ពុជា ការចូលរួមរបស់ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការដីកាឃុំខ្លួន ត្រូវបានគេអនុវត្ត និងដឹងឮយ៉ាងទូលំទូលាយ[17]។

---

[14] សូមអានកថាខណ្ឌ៦

[15] ក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិលផ្សេងៗទៀត ភាគីរដ្ឋប្បវេណីក៏ទទួលបានសិទ្ធិពេញលេញ ជាភាគីក្នុងនិតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែរ។ ការអនុវត្តសិទ្ធិដ៏ទូលំទូលាយបែបនេះមិនដែលបានត្រូវគេមើលឃើញថាជាបុរេវិនិច្ឆ័យចំពោះចុងចោទនោះទេ។ លើសពីនេះទៀត ដូចជារឿងក្តីរបស់ Perez v. France (សំណុំរឿងលេខ៤៧២៨៧/៩៩) តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប (CHRC) បានលើកឡើងថា:

"សិទ្ធិក្នុងការទទួលការកាត់ទោសដោយយុត្តិធម៏ត្រូវបានធានាដោយមាត្រា៦\១ របស់អនុសញ្ញាសហគមន៍អឺរ៉ុប នៃសិទ្ធិមនុស្ស រួមបញ្ចូលទាំងសិទ្ធិរបស់ភាគីដាក់សារណា ដែលគេគិតថាសារណាទាំងនោះមានសារសំខាន់សម្រាប់ការកាត់ក្តី"។

[16] សូមអានវិធាន៧៤ ៧៧(៣) និង៧៧(៤) ជាវិធានផ្ទៃក្នុងដែលមានខ្លឹមសារប្រហាក់ប្រហែលនឹងក្រមនិតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា។

[17] សូមអានសំណុំរឿងលេខ១៧០ ប៊ិន សំណាង និងសុខ សំអឿន (ហៅប៊ឿន) ថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៤ សាលាឧទ្ធរណ៍ ទីក្រុងភ្នំពេញ កម្ពុជា
សំណុំរឿងលេខ៦៩៦ ទាំង នី ថ្ងៃទី១៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៦ សាលាឧទ្ធរណ៍ ទីក្រុងភ្នំពេញ កម្ពុជា ក្នុងករណីទាំង២ ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងមេធាវីរបស់គាត់បានចូលរួមក្នុងសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹង ដីកាឃុំខ្លួន។

00172180

E11/48

IV. ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងលក្ខខណ្ឌនៃផលប្រយោជន៍បុគ្គល នៅក្នុងសវនាការបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួន

15. មេធាវីការពារក្ដីនិយាយយោង[18]ទៅដល់តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ និងជាពិសេសចំពោះរឿងក្ដី Thomas Lubanga Dyilo និងសំណូមពរសុំឱ្យមានការអនុវត្តប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងការអនុវត្តនៅតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ នៅពេលដែលជនរងគ្រោះត្រូវបង្ហាញពីផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ មុននឹងពួកគេទទួលការអនុញ្ញាតឱ្យចូលរួមក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នៃដីកាឃុំខ្លួន។

16. ការពឹងអាស្រ័យរបស់មេធាវីលើយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិក្នុងបញ្ហានេះជាការពឹងអាស្រ័យមិនត្រូវតាមកាលៈទេសៈ។ ដូចដែលបានលើកឡើងខាងដើមរួចហើយ[19] តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ ជាច្បាប់ពាក់ព័ន្ធអាចប្រើបាន ដែលផ្ដល់ឱ្យជនរងគ្រោះនូវឋានៈជាភាគីរដ្ឋប្បវេណី និងការនិយាយទៀតថាតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិទាក់ទងនឹងបញ្ហាលើកឡើងនេះមិនត្រូវបានបញ្ជាក់ទេ ពីព្រោះក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមានអាទិភាព និងអាចអនុវត្តបាន។ លើសពីនេះទៀត ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមិនបានទាមទារពីជនរងគ្រោះឱ្យបង្ហាញផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ក្នុងតំណាក់កាលនានា និងសវនាការទេ។ លើសពីនេះទៀត ជនរងគ្រោះ ដែលបានដាក់ពាក្យជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងដំណាក់កាលនៃការស៊ើបអង្កេតនឹងមិនចាំបាច់ដាក់ពាក្យបណ្ដឹងជាថ្មីម្ដងទៀតទេ[20]។

នៅពេលបានការយល់ព្រមឱ្យធ្វើជាភាគីរដ្ឋប្បវេណី ជនរងគ្រោះនិងតំណាងផ្នែកច្បាប់របស់ពួកគាត់អាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិបានច្រើនយ៉ាងដូចជា ការពិនិត្យមើលសំណុំរឿង[21] ការចូលរួមក្នុងគ្រប់តំណាក់កាលនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី[22] បង្ហាញភស្តុតាង[23] និងសាកសួរសាក្សី[24]។

---

[18] សូមអានកថាខណ្ឌ១៤-១៨ និង២៤-២៦ ក្នុងសារណារបស់មេធាវីការពារក្ដី

[19] សូមអានកថាខណ្ឌ១៣

[20] សូមអានវិធាន២៣(៤) វិធានផ្ទៃក្នុង

[21] សូមអានវិធាន៥៦(១១) និងកថាខណ្ឌ៨៦ វិធានផ្ទៃក្នុង

[22] សូមអានវិធាន២៣ វិធានផ្ទៃក្នុង

[23] សូមអានវិធាន៥៥(១០) វិធានផ្ទៃក្នុង

[24] សូមអានវិធាន៩១(២) វិធានផ្ទៃក្នុង

00172181

C11/48

មានតែនៅក្នុងពាក្យរបស់គាត់ប៉ុណ្ណោះដែលភាគីរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបញ្ជាក់ថាពួកគាត់ជាជនរងគ្រោះ និងថាតើការឈឺចាប់របស់គាត់ពាក់ព័ន្ធយ៉ាងណានឹងរឿងក្តី[25]។

លក្ខខណ្ឌចាំបាច់បន្ថែមផ្សេងៗទៀតក្នុងដំណាក់កាលនានា និងសវនាការមិនចាំបាច់ទេ ទាំងនៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងវិធានផ្ទៃក្នុង។

17. នៅក្រោមលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូម តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិបានផ្តល់ឱ្យជនរងគ្រោះនូវឋានៈជា "អ្នកចូលរួម" នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ហើយអ្នកចូលរួមទាំងនេះបានទទួលសិទ្ធិក្នុងការបង្ហាញ "ទស្សនៈនិងការព្រួយបារម្ភ" នៅអំឡុងពេលដំណើរការនីតិវិធី[26]។ ប៉ុន្តែអ.វ.ត.ក ដែលយកតាមច្បាប់កម្ពុជាក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល អនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះចូលរួមជាភាគីបណ្តឹង ដោយទទួលបានសិទ្ធិចូលរួមដោយពេញលេញ[27]។

ដោយហេតុនេះ សិទ្ធិជនរងគ្រោះនៅចំពោះមុខតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិមត្រូវបានគេដាក់កំហិតឱ្យគ្រាន់តែជាអ្នកចូលរួម ហើយជាយថាផល ត្រូវបានប្រមូលចងក្រងសិទ្ធិទាំងនេះនៅក្នុងលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូម[28] និងនៅក្នុងវិធាននៃនីតិវិធីដំណើរការ និងភស្តុតាង។

តួនាទីរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ មិនអាចយកមកអនុវត្តន៍ក្នុង អ.វ.ត.ក បានទេ។ មានន័យថា ជនរងគ្រោះជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខអ.វ.ត.ក មិនត្រូវបានគេសុំឱ្យដាក់សារណាបង្ហាញផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចទទួលបានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងដំណាក់កាលផ្សេងៗនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីទេ។

V. ការដាក់កំហិតដែលអាចមានសក្តានុពលលើវិសាលភាពនៃសិទ្ធិរបស់ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

---

[25] សូមអានវិធាន២៣(៥) វិធានផ្ទៃក្នុង

[26] លក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ មាត្រា៦៨(៣) "ការការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី និងការចូលរួមរបស់ពួកគាត់ក្នុងកិច្ចដំណើរការនិតិវិធី"

[27] សូមមើលវិធាន ២៣ ២៤ ៣១(១) ៥៥ ៥៩ ៧២ ៧៤(៤) ៧៥ ៨៦ ៨៨ ៩៤ ៩៨(១) ១០០ ១០៣ ១០៥ ១១៣(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែលនិយាយពិស្តារអំពីសិទ្ធិចូលរួមក្នុងនិតិវិធី ដែលផ្តល់ឱ្យភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នៅអ.វ.ត.ក។

[28] មាត្រា៦៨(៣) ដែលបានលើកឡើងពី "ផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន" ជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់

00172182

C11/48

18. ដូចមានក្នុងសារណាសាធារណៈ[29]របស់ Anne Heindel ចំណុចសំខាន់ដែលបានលើកឡើង គឺថា នៅពេលមេធាវីការពារក្តី និយាយជាទូទៅ[30] និងព្រះរាជអាជ្ញា និយាយដោយឡែក[31] សំណូមពរធ្វើនិយតកម្មនៃការចូលរួមរបស់ជនរងគ្រោះ ការដាក់កំហិតទាំងអស់ត្រូវៈ

(i) ស្របទៅនឹងច្បាប់ជាធរមាន

(ii) មានសមភាពជាមួយនឹងភាគីដទៃទៀត

(iii) មិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់សិទ្ធិរបស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណីផ្សេងទៀត

19. យោបល់ឱ្យដាក់សារណាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដូចដែល Anne Heindel និងសហព្រះរាជអាជ្ញាទាមទារ បន្ថែមលើសំណើបដិសេធន៍សិទ្ធិបង្ហាញទឡ្ហីករណ៍ផ្ទាល់មាត់ ក្នុងករណីមិនបានដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ មិនស៊ីសង្វាក់គ្នាជាមួយនឹងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌទេ។

20. ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមិនមានចែងអំពីការដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីភាគី មុនពេលសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ។ ដូចបានរៀបរាប់ខាងដើមរួចហើយ[32] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានលើកឡើងក្នុងមាត្រា២៥៩ថា ព្រះរាជអាជ្ញា***ត្រូវតែ***ដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយថាភាគីដទៃទៀត***ក៏អាច***ធ្វើដូចគ្នាបានដែរ។

ជាក់ស្តែង ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌផ្តល់ឱ្យភាគីនូវសិទ្ធិបង្ហាញផ្ទាល់មាត់ក្នុងសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍[33] ហើយមិនបានដាក់លក្ខខណ្ឌចាំបាច់អ្វីត្រូវបំពេញនោះទេ។

21. ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌស៊ីសង្វាក់គ្នា និងច្បាស់ណាស់ត្រង់ចំណុចនេះ និងមិនមានចំណុចផ្ទុយគ្នាទេ។ ដូចនេះ ដូចដែលបានពន្យល់នៅខាងលើរួចហើយ[34] ច្បាប់កម្ពុជាជាធរមាន ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ជាច្បាប់ដែលអាចអនុវត្ត និងពាក់ព័ន្ធទៅនឹងបញ្ហាលើកឡើង។ អាស្រ័យហេតុនេះ សំណើរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដើម្បីបង្គាប់ភាគីបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឱ្យដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឱ្យបានមុន និងប្រសិនបើមិនបានដាក់

---

[29] សូមមើលកថាខណ្ឌ១៥-២៣

[30] សូមអានសារណារបស់មេធាវី កថាខណ្ឌ២៧-៣០

[31] សូមអានសារណារបស់ព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ២២

[32] សូមអានកថាខណ្ឌ១២

[33] មាត្រា២៦០ ក្រមនិតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

[34] សូមអានកថាខណ្ឌ៦

សារណាទេ ឱ្យបដិសេធន៍សិទ្ធិបង្ហាញទទ្បីករណ៍ផ្ទាល់មាត់ មិនស៊ីសង្វាក់គ្នានឹងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌទេ ហើយថែមទាំងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់សិទ្ធិនៃការចូលរួមទៀតផង។

22. ទោះបីជាវិធានផ្ទៃក្នុង[35]បានចែងថាភាគីទាំងអស់*ត្រូវ*ដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមុនសវនាការបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ តាមការណែនាំរបស់វិធានផ្ទៃក្នុង ភាគីមានសិទ្ធិធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានដោយសង្ខេបក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ[36]។

វិធានពាក់ព័ន្ធមានភាពខុសគ្នារវាងពាក្យ "សេចក្ដីសន្និដ្ឋានដោយសង្ខេប" និង "សារណា" ដូចនេះ ភាគីបានទទួលការអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានដោយសង្ខេប ហើយសិទ្ធិធ្វើ "*សេចក្ដីសន្និដ្ឋានដោយសង្ខេប*" មិនត្រូវបានប៉ះពាល់ទេ បើទោះបីជាពួកគេមិនបានដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមុនសវនាការក៏ដោយ។

ទាក់ទងទៅនឹងការខ្វះខាតសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះក្នុងសវនាការបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ និងការហាមប្រាមមិនឱ្យមានការបង្ហាញផ្ទាល់មាត់ មិនស៊ីសង្វាក់នឹងវិធានផ្ទៃក្នុងទេ។ វាធ្វើឱ្យប៉ះពាល់សិទ្ធិរបស់ភាគីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និងធ្វើឱ្យសិទ្ធិនៃការចូលរួមមិនមានអត្ថន័យអ្វីទេ។

23. សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ "*ឱ្យបដិសេធន៍សិទ្ធិផ្ដល់ទទ្បីករណ៍ផ្ទាល់មាត់របស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណី ដែល (...) គ្មានសារណាពាក់ព័ន្ធចំពោះរឿងក្ដីណាមួយនៃភាគីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍*" គឺជាការដាក់កំហិត និងរំលោភបំពានសិទ្ធិរបស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណី ដែលការធ្វើបែបនេះអាចប៉ះពាល់សិទ្ធិក្នុងការចូលរួមដើម្បីធានាដំណើរការសមស្រប តាមច្បាប់[37]។

---

[35] វិធាន៧៧(៤) វិធានផ្ទៃក្នុង

[36] វិធាន៧៧(១០) វិធានផ្ទៃក្នុង

[37] សូមអានរឿងក្ដីរបស់ Perez v. France នៃតុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប (សំណុំរឿងលេខ ៤៧២៨៧/៩៩) ដែលតុលាការនោះបានលើកឡើងមាត្រា៦.១ នៃអនុសញ្ញា: "គោលបំណងនៃអនុសញ្ញាគឺធានាសិទ្ធិ ដែលសិទ្ធិនោះមិនមែនជាសិទ្ធិទ្រឹស្ដី ឬស្រមើស្រម៉ៃនោះទេ ប៉ុន្តែវាជាសិទ្ធិជាក់ស្ដែង និងមានប្រសិទ្ធភាព ប្រសិនបើការសន្និដ្ឋានត្រូវបានគេស្ដាប់នោះ" (...)។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា ឥទ្ធិពលមាត្រា៦ នៃអនុសញ្ញាគឺដាក់ឱ្យ "តុលាការ" មានភារកិច្ចពិនិត្យឱ្យបានត្រឹមត្រូវនូវរាល់សារណា ទទ្បីករណ៍ និងភស្ដុតាង ដែលភាគីនានាបានដាក់ និងដោយគ្មានបុរេវិនិច្ឆ័យវាយតម្លៃថាតើសារណា ទទ្បីករណ៍ និងភស្ដុតាងទាំងនោះពាក់ព័ន្ធ ឬមិនពាក់ពន្ធ័នឹងរឿងក្ដីទេ" (កថាខណ្ឌ៨០)។

C11/48

24. តំណាងផ្នែកច្បាប់ និងភាគីរដ្ឋប្បវេណីចង់ឱ្យមានការកាត់ទោសឆាប់ៗ និងចង់ផ្តល់នូវសេចក្តីថ្លែងការរួមគ្នា ឱ្យបានច្រើនតាមតែអាចធ្វើទៅបាន លើបញ្ហាដែលជាកង្វល់រួមគ្នា។ ប៉ុន្តែរាល់ការដាក់កំហិត ដូចជាការកំណត់ពេលវេលាសម្រាប់ភាគីបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី/តំណាងផ្នែកច្បាប់ កាលពីពេលថ្មីៗនេះក្នុងសវនាការឧទ្ធរណ៍របស់ជនត្រូវចោទ និងមិនមានការកំណត់ពេលវេលាឱ្យបានស្មើគ្នាចំពោះភាគីផ្សេងៗទៀតគឺជាការរំលោភសិទ្ធិភាគីរដ្ឋប្បវេណី/តំណាងផ្នែកច្បាប់។

VI. **សេចក្តីសន្និដ្ឋាន**

តាមច្បាប់អ.វ.ត.ក ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលនៅជាធរមាន ភាគីរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។ ការដាក់កំហិតមិនឱ្យប្រើប្រាស់សិទ្ធិទាំងនេះត្រូវតែស៊ីសង្វាក់គ្នានឹងច្បាប់ដែលនៅជាធរមាន និងមិនត្រូវធ្វើឱ្យប៉ះពាល់សិទ្ធិរបស់ភាគីរដ្ឋប្បវេណីទេ។

ដោយហេតុផលទាំងអស់នេះ

យើងខ្ញុំស្នើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

បដិសេធន៍ការទាមទាររបស់មេធាវីការពារក្តី

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

មេធាវី ឡោ ជុនធី

មេធាវី នី ចាន់ឌី

មេធាវីរបស់ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា

ធ្វើនៅថ្ងៃទី៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨

ភ្នំពេញ